

رابطه هوشمندسازی مدارس
با خودکار آمدی تحصیلی
دانش آموزان

تألیف:

مهناز شهابت

۱۵۸۸۷۰۱

سرشناسه	: شهامت، مهناز، ۱۳۴۷-
عنوان و نام پدیدآور	: رابطه هوشمندسازی مدارس با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان / تألیف مهناز شهامت؛ ویراستار ادبی: ندا برومند یگانه.
مشخصات نشر	: تهران: طلایی پویندگان دانشگاه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۹۰ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۸-۷۶۹-۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیفا
موضوع	: آموزش به کمک کامپیوتر -- ایران
موضوع	: Computer- assisted instruction -- Iran
موضوع	: اینترنت و آموزش و پرورش -- ایران
موضوع	: Internet in education -- Iran
هنگام نگاره	: ۱۳۹۷ ۲۲ ش/ ۱۰۲۸/۵ LB
ردیف دیویدی	: ۳۷۱/۳۳۴
شماره ثبت کتاب	: ۵۱۳۳۴۱۱

عنوان کتاب	: رابطه هوشمندسازی مدارس با خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان
ناشر	: انتشارات طلایی پویندگان دانشگاه
مؤلف	: مهناز شهامت
ویراستار ادبی	: ندا برومند یگانه
صفحه‌آرایی و طراح جلد	: زهرا نقی‌زاده
چاپخانه - صحافی	: حمزه‌ای
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۷
شمارگان	: ۱۰۰ نسخه
قیمت	: ۱۰۰۰۰۰ ریال
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۸-۷۶۹-۸
قطع کار	: وزیری

www.bookgolden.ir

تهران - میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید نظری، پلاک ۱۳۰-

طبقه پنجم غربی - تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۵۱۶۲۱

فهرست

۹	مقدمه
۱۵	فصل اول: هوشمندسازی مدارس
۱۷	فناوری اطلاعات
۱۸	تاریخچه فناوری اطلاعات
۱۹	نگاهی به کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش
۲۵	کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش ایران
۲۹	مدارس هوشمند
۳۸	نگاهی به توسعه مدارس هوشمند
۳۹	اهداف مدارس هوشمند در ایران
۴۱	ارکان مدارس هوشمند
۴۵	فصل دوم: خودکارآمدی
۴۷	خود و خودکارآمدی
۴۸	تعاریف خودکارآمدی
۴۹	خودکارآمدی خاص و خودکارآمدی عام
۵۰	رویکرد شناختی - اجتماعی خودکارآمدی
۵۱	احساس کارآمدی معلم
۵۵	منابع خودکارآمدی و رابطه آن با توسعه حرفه‌ای

اندازه‌گیری احساس معلمان از کارآمدی ۶۱

فصل سوم: تاریخچه (رابطه هوشمندسازی مدارس با خودکارآمدی) ۶۵

تاریخچه داخلی ۶۷

تاریخچه خارجی ۷۵

منابع ۸۳

www.ketab.ir

مقدمه

توجه شدید جهان به مسئله تعلیم و تربیت در قرن حاضر بر منطقی قوی بنیاد شده است. چراکه تربیت افراد از جمله نیازهای اولیه زندگی است. امروزه توسعه و رشد سازمان‌های تربیتی به عنوان شاخص و معیار معتبر رشد سیاسی و اجتماعی یک جامعه محسوب می‌شود. در دنیای پیچیده هیچ‌کس بی‌نیاز از تعلیم و تربیت نیست. امروزه فعالیت در مدرسه و آموختن، خود بخش عظیمی از زندگی انسان‌ها شده است و دیگر نمی‌توان به روش‌های سنتی جامعه و افراد آن را به سوی یک تحول پیچیده و پیشرفت سوق داد. فناوری اطلاعات و ارتباطات ابزار بسیار قدرتمندی است که ما ناچاریم با آن مواجه شویم، چراکه در دنیای امروز، گریز از فناوری اطلاعات و ارتباطات تأثیرات شگرفی بر زندگی و نحوه گذران آن گذاشته است (محبوبی و همکاران، ۱۳۹۰). یکی از گام‌های جدید آموزش و پرورش در تطابق با عصر فناوری اطلاعات طرح مدارس هوشمند است که انقلابی در فرآیند یاددهی به معنای جدیدی دارد. در مدارس هوشمند، یادگیری بر اساس سرعت انفرادی، تشریک‌مساعی، خودگردانی و پیوستگی بین موضوعات درسی بوده و محتوای درس فقط محدود به کتاب‌های چاپی نیست؛ بلکه شامل کتاب‌های الکترونیکی، نرم‌افزارهای چندرسانه‌ای، درس‌افزارها و پایگاه‌های اطلاعاتی است. دانش‌آموزان با بهره‌گیری از اینترنت به منابع عظیم اطلاعاتی دسترسی دارند و در صورت نیافتن پاسخ سؤالات خود علاوه بر معلم کلاس با دیگر معلمان و دانش‌آموزان ارتباط برقرار می‌کنند. به طور کلی می‌توان گفت که در این

مدارس سعی بر این است تا به کمک فناوری جدید، معضلات و مشکلات آموزشی اعم از مشکلات مربوط به سواد رایانه‌ای، سواد اطلاعاتی و مشکلات مربوط به روش‌های سنتی تدریس معلم حل شود (بخشایش و همکاران، ۱۳۹۴). کاربرد رایانه در مدرسه به منظور رشد و غنی‌سازی یادگیری است. محیط‌های غنی شده با فناوری، اثر مثبت را بر روی نگرش دانش‌آموزان در زمینه انگیزه، خلاقیت و اهمیت کامپیوتر داشته است. نگرش مثبت به فناوری باعث خودکارآمدی بهتر در دانش‌آموزان می‌شود. یادگیرنده برای موفقیت حیاتی است. موفقیت، احساس خودکارآمدی ما را به عنوان یک باور توسعه می‌دهد. باورهای خودکارآمدی دانش‌آموزان نقش انکارناپذیری در انگیزش تحصیلی دارند. موفقیت آن‌ها دارد (ادیب و همکاران، ۱۳۹۴). باورهای خودکارآمدی، پایه اصلی و محور انگیزه انسان محسوب می‌شوند و به میزان بهره‌مندی افراد از این باورها، احتمال موفقیت آن‌ها را در انجام کارهای بالا می‌برد (حاجی یخچالی و همکاران، ۱۳۹۳).

جهانی‌شدن امروزه فرصت‌هایی را برای توسعه در بسیاری از زمینه‌ها فراهم کرده است (کلیکایا و همکاران، ۲۰۱۴)؛ بنابراین استفاده از تکنولوژی‌های جدید شامل اطلاعات و فناوری ارتباطات در رشته‌های مختلف مثل آموزش و پرورش اجتناب‌ناپذیر شده است (طالب و حسن زاده، ۲۰۱۵). در جهان امروز آموزش و پرورش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تحولات روزافزون سبب جلب توجه بیشتر به مسئله آموزش و پرورش شده است. در عصر حاضر آموزش و پرورش یکی از نیازهای اجتناب‌ناپذیر انسان به شمار می‌رود. آموزش و افزایش مهارت‌ها، به ابزاری اساسی برای رویارویی با مسائل جهان پیچیده و متحول امروزی تبدیل شده است. آموزش و به ویژه آموزش و پرورش که به تربیت نسل‌های جدید می‌پردازد، از ابتدایی‌ترین ضرورت‌های یک جامعه متمدن است. بدون شک مهم‌ترین و در عین حال بزرگ‌ترین پیشرفت در

زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات به ابداع اینترنت برمی گردد (ادیب و همکاران، ۱۳۹۴). افزایش حجم دانش و اطلاعات، کهنه شدن سریع مطالب درسی، تغییرات سریع جوامع و غیر قابل پیش بینی بودن آینده، لزوم آموزش و یادگیری مداوم را به جای آموزش مقطعی ایجاب می کند (مویدنیا، ۱۳۸۴). حرکت جهانی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه برای تغییر ساختار آموزشی، با دگرگونی جوامع سنتی به جوامع جدید محور و بهره گیری از شرایط نوین ارتباطی پدید آمده است (محمودی، ۱۳۸۷). یکی از رویکردهای جدید در آموزش و تعلیم و تربیت که امروزه در بسیاری از کشورهای توسعه یافته جهان مورد استفاده قرار می گیرد، به خدمت گرفتن فناوری اطلاعات و ارتباطات (IC، ۲) در سیستم آموزش و پرورش مدارس است (مویدنیا، ۱۳۸۴). ظهور جامعه اطلاعاتی که انسان در آستانه ورود به آن قرار دارد، بزرگ ترین تحول اخیر تاریخ تمدن محسوب می شود. عصری که در آن، اطلاعات، قدرت است، موجی که تأثیر آن همه ابعاد زندگی انسان را در برمی گیرد و در این بین، تحول آموزش و پرورش، به دلیل وظیفه ی حساس تربیت نیروی انسانی، به عنوان شاخص مهم توسعه عصر کنونی، اهمیت ویژه ای یافته و مورد توجه محافل علمی و فرهنگی قرار گرفته است (حیدری و همکاران، ۱۳۸۶). در واقع مدارس هوشمند سازمانی است که یادگیرنده در آن نسلی خلاق و توانمند در عرصه های زندگی و توانا در خلق دانش تربیت می شوند. این مدارس از جمله نیازمندی های جوامع دانش محور می باشد و رویکردهای توسعه مهارت های دانش و کارآفرینی دانش آموزان را دنبال می نمایند. نگرش مثبت به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب خودکارآمدی بهتر در دانش آموزان می شود. از جمله زمینه های خودکارآمدی، خودکارآمدی تحصیلی است که دارای پایه های حکم در نظریه خودکارآمدی می باشد. خودکارآمدی تحصیلی در واقع اعتقاد افراد است به اینکه آن ها می توانند به طور موفقیت آمیزی تکالیف

تحصیلی‌شان را در سطوح معین شده انجام دهند. افراد با خودکارآمدی کم، تفکر بدبینانه درباره توانایی‌های خود دارند، بنابراین این افراد در هر موقعیتی که بر اساس نظر آن‌ها از توانایی‌هایشان فراتر باشد، دوری می‌کنند (ادیب و همکاران، ۱۳۹۴).

شکی نیست که در نظام آموزشی هر جامعه، مدارس نقش بنیادی را در پرورش نسل آینده برعهده دارند. تأسیس مدارس هوشمند گامی است که در جهت همگام‌سازی جامعه با تغییرات جهانی برداشته شده است. رشد و پیشرفت فناوری، روش‌های آموزشی و تجارب کلاس‌های درس را به طور عمیقی تحت تأثیر قرار داده است. بر این اساس، ابزارها و روش‌های قدیمی دیگر نمی‌توانند جوابگوی نیازهای فرآیند یاددهی-یادگیری باشند و نتیجه این امر، جایگزینی فناوری‌ها و روش‌های جدید آموزشی به جای روش سنتی است (فاضلیان و نظری، ۱۳۹۳). در واقع هدف از ایجاد این‌گونه مدارس عبارت است از: شد همه‌جانبه دانش‌آموزان (ذهنی، جسمی، عاطفی و روانی)، ارتقاء توانایی‌ها و قابلیت‌های فردی، تربیت نیروی انسانی متفکر و آشنا به فناوری، افزایش ارتقاء و مشارکت در امر می.

مدارس هوشمند^۱

مدرسه هوشمند مدرسه‌ای است که علاوه بر استفاده از امکانات فیزیکی مدرسه و برنامه‌هایی مانند سایر مدارس، تلاش دارد تا با تجهیز به امکانات رایانه‌ای و فناوری‌های مربوطه، کنترل و مدیریت خود را بر این اساس مبتنی کند و محتوای اکثر دروس را الکترونیکی کرده و ارزشیابی و نظارت سیستم را هوشمند گرداند (عطاران، ۱۳۸۵، ص ۱۸).

خودکارآمدی تحصیلی

بندورا خودکارآمدی را باور فرد به توانایی انجام یک عمل در یک موقعیت مشخص تعریف کرده است. زمانی که عملکرد فرد با هنجارهای فردی هماهنگ و یا فراتر از آن باشد، به حفظ یا افزایش خودکارآمدی منجر می‌شود؛ در حالی که عملکرد ضعیف یا پایین‌تر از هنجارهای فردی موجب کاهش خودکارآمدی می‌گردد (احمدی و همکاران، ۱۳۹۰، ص ۱۰۶).

www.ketab.ir